

## **Okruhy k opakování k BAKALÁŘSKÉ zkoušce platné od jarního semestru 2022 (pro studenty přijaté od podzimního semestru 2019)**

- U bakalářské SZZ se od studentů očekává se znalost těchto titulů:  
de Saussure, Ferdinand: *Kurs obecné lingvistiky*.  
Hjelmslev, Louis: *Jazyk*.  
Chomsky, Noam: *Syntaktické struktury*.  
Erhart, Adolf: *Základy jazykovědy / Úvod do studia jazykovědy*.
- U státní zkoušky zodpoví student nejméně 3 otázky, z toho jednu související s tématem, jemuž věnoval diplomní nebo oborovou práci.
- V obsahově širokých otázkách by se měl student ve vlastním výkladu soustředit (po ukázání základních kontur tématu) na jeden užší problém – podle vlastního výběru.

### **Okruhy určené pro všechny Bc. studenty**

1. *Definice a povaha jazyka. Langue × parole. Vlastnosti (přirozeného) jazyka. Jazyk vs. živočišná komunikace.*
2. *Znaková povaha jazyka. Paradigma a syntagma. Diachronie vs. Synchronie.*
3. *Využití jazykovědných (např. fonetických) poznatků mimo jazykovědu.*
4. *Základní jazykové typy (morfologické). Příklady jazyků, kde dané typy dominují. Areálová příbuznost jazyků. Jazykový svaz. Interference jazyků. Substrát, adstrát, superstrát.*
5. *Jazykové rodiny na území Evropy včetně Kavkazu.*
6. *Jazykové rodiny na území Číny.*
7. *Popis zvukové stránky jazyka: fonetika × fonologie. Tvorba a vnímání řeči. Fonologické využití (funkce) zvukových prostředků.*
8. *Typy hlásek z artikulačního a akustického hlediska (vokály, aproximanty, obstruenty; principy členění a systematika hlásek). Vokál × konsonant. Primární a sekundární artikulace.*
9. *Fonetická transkripce a její principy. Rozdíly mezi transkripcí a běžným pravopisem. Rozdíly mezi mluvenou a psanou podobou jazyka.*
10. *Členění souvislé řeči a jeho prostředky (slabika, přízvukový takt, výpovědní úsek). Suprasegmentální jevy.*
11. *Fon – foném – alofon. Fonologické alternace.*
12. *Distinktivní rysy v harvardské škole a analytické pojetí u Marcuse. Rysová geometrie.*
13. *Fonologické opozice u Trubeckého a Marcuse.*
14. *Morf – morfém – alomorf. Morfologické alternace.*
15. *Gramatické kategorie. Derivace vs. Gramatika.*
16. *Slovní druhy. Možné klasifikace morfologické a morfosyntaktické.*
17. *Závislostní × složková syntax, valence, konstituenty (testy).*
18. *Subkategorizace, sémantické role, druhy sloves (tranzitivní, druhy intransitiv, ...), základy teorie vázání.*
19. *Syntaktická distribuce, rozdíl mezi adjunktami a argumenty, určení hlavy fráze, interakce teorie vázání s argumenty/adjunktami.*
20. *Výroková logika: spojky v přirozeném jazyce, exkluzivní a inkluzivní disjunkce, distributivní a kolektivní konjunkce, ...*

21. *Kompozicionalita, základní významové vztahy: vyplývání, presupozice, ambiguita, rozhraní mezi sémantikou a pragmatikou: konverzační implikatury, presupozice.*
22. *Logické typy: argumenty, predikáty, referenční teorie určitých frází, počitatelná vs. nepočitatelná jména, formalizace gramatického čísla.*
23. *Principy mladogramatické školy. Hláskový zákon a analogie. Stromový model a vlnový model.*
24. *Základní principy strukturalismu. Ženevská škola, kodaňská škola. Kazaňská škola, pražská škola.*
25. *Filosofie jazyka: Otcí zakladatelé – Frege, Russell, Wittgenstein (Traktát). Obrat k idejím – Grice, Jerry Fodor, LOT.*
26. *Jazykové hry a holismus, 2. polovina 20. století (Wittgenstein – Zkoumání a Quine).*
27. *Jazyk jako soubor variet. Typy variet (dialekty, sociolekty, funkční styly...). Národní jazyk a jeho stratifikace.*
28. *Jazykové plánování (korporusové a statusové plánování). Typy jazyků (národní, úřední, standardní, polycentrické, vernakulární atd.)*
29. *Bilingvismus, diglosie a vztah mezi nimi. Výpůjčky a míšení kódů.*
30. *Vznik nových jazyků: pidžiny, kreolštiny, smíšené jazyky, konstruované jazyky.*

### **Okruhy určené jen pro jednooborové Bc. studenty**

31. *Slovo a jeho definice. Fonologické a morfosyntaktické vlastnosti slova.*
32. *Tvorba nových pojmenovávacích jednotek. Kompozice, derivace. Modifikace báze a reduplikace. Další způsoby tvoření nových slov.*
33. *Písma konsonantická, abecední a slabičná – geneze a rozšíření, příklady.*
34. *Přechod od piktogramů ke znakům s fonetickou hodnotou – příklady.*
35. *Slovanské jazyky (mrtvé a současné), jejich klasifikace a hlavní rysy. Slovanské jazyky vs. ostatní indoevropské jazyky.*
36. *Charakteristické rysy slovanských jazyků mezi ostatními indoevropskými jazyky (fonetika; morfologie).*
37. *Geograficko-demografický přehled germánských jazyků. Charakteristické rysy germánských jazyků mezi ostatními indoevropskými jazyky (fonetika; morfologie).*
38. *Geograficko-demografický přehled románských jazyků. Charakteristické rysy italských jazyků mezi ostatními indoevropskými jazyky (fonetika; morfologie).*
39. *Základní metody etymologického výzkumu – metoda historickosrovnávací, metoda Wörter und Sachen, metoda sémantických paralel, elementární příbuznost; význam jazykových kontaktů pro etymologii – výpůjčky a kalky.*
40. *Základní typy významových změn a jejich místo v etymologickém výzkumu (sémantická specializace a generalizace, metafora, metonymie, synekdocha, enantiosémie); tabu a jevy s ním související; lidová etymologie.*
41. *Praslovanština – základní charakteristika, nejdůležitější praslovanské hláskové změny (palatalizace, l-epenthetické, metateze likvid, vznik a vývoj nosovek a jerů).*
42. *Oblasti lingvistiky, v nichž jsou používány matematické metody a způsoby použití těchto metod.*
43. *Formální jazyky – způsob výstavby.*